

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det netop under dagsordenens punkt 3 nedsatte udvalg angående Grønlandslove. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 72:

*Forslag til lov om krigsmateriel m.v.
Af justitsministeren (Ninn-Hansen).
(Fremsat 11/11 87).*

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Korneliusen (S):**

Det lovforslag, vi behandler nu, er fremsat på baggrund af en folketingsbeslutning i maj måned i år, hvor et bredt flertal pålagde regeringen at ændre den eksisterende lov om krigsmateriel.

Hovedproblemet er at finde en tidssvarende og fyldestgørende definition af begrebet krigsmateriel. I lovforslaget er givet ét bud, og vi vil i udvalgsarbejdet undersøge grænserne for denne definition og afprøve fortolkningen af § 1.

Det er selvfølgelig helt afgørende, hvordan vi afgrænser begrebet, og derfor vil jeg her i debatten i dag spørge ministeren generelt, om § 1 i lovforslaget i praksis går videre end de nuværende bestemmelser eller virker begrænsende. Vi vil lægge stor vægt på, at definitionen medtager alle former for krigsmateriel for at sikre, at regler om produktion og eksport samordnes, overholdes nøje og har den effekt, som flertallet ønsker.

Endvidere vil jeg spørge ministeren, om ikke det vil være rigtigt at overveje at lade § 1, stk. 2, udgå, idet den kunne efterlade det indtryk, at der gælder særlige regler for virksomheder ejet af staten. Vi har jo i denne tid netop mange henvisninger at gøre til, at det også kan gå galt på dette område.

Der er også andre ændringer, som følger af vedtagelsen i maj måned. Det gælder den beretning, regeringen skal give Det Udenrigspolitiske Nævn en gang om året vedrørende situationen omkring tilladelser til produktion af krigs-

materiel. Det finder vi er en god og rigtig tanke, ligesom vi støtter bestemmelsen om, at ingen mister ret til arbejdsløshedsdagpenge eller sociale ydelser, fordi man nægter at medvirke til produktion af krigsmateriel. Denne sidste bestemmelse peger også på behovet for en entydig og god definition.

Vi vil ligeledes i udvalget undersøge undtagelsesbestemmelsernes rækkevidde nærmere, sådan som de er formuleret i § 14, men vi er enige i hensigten med de regler, der er optaget i lovforslaget, og altså også i, at der skal være undtagelsesbestemmelser.

Ministerens nævner i den skriftlige fremsættelsestale de problemer, der kan være i, at man opretholder kravet om, at alle producenter af krigsmateriel skal være danskejede firmaer. Vi forstår godt baggrunden for ministerens betænkeligheder set i lyset af den almindelige udvikling i ejerforholdet til virksomheder, men vi mener på den anden side, at bestemmelsen har et formål, som vi gerne vil værne om og stå fast på.

Vi er endvidere af den opfattelse, at straffesatserne i § 16 er for lave. Der bør gives mulighed for fængselsstraf op til 2 år; i bestemmelserne er kun nævnt bøde og hæfte.

Vores regler og praksis om skarp kontrol med udvikling og produktion af krigsmateriel er velbegrundede, og Socialdemokratiet vil ikke under nogen omstændigheder slække på kravene, for vi ønsker, at Danmark skal være et foregangsland i henseende til at sikre, at våben ikke kommer i forkerte magters hænder. Argumentet om, at disse magter får våben andre steder fra, og at vi lige så godt kan være leverandører, afviser vi. Det er et udtryk for en kræmmermoral, som vi ikke kan støtte.

Vi mener derfor, at det er rigtigt af ministeren at undlade at ændre på kravet om, at kun danskejede virksomheder får tilladelse til våbenproduktion, indtil der er bragt meget gode beviser frem for tabet af teknologisk viden og i øvrigt andre garantier for, at vi eventuelt kan slække på kravet og alligevel opretholde vores kontrol og effekten af denne uændret.

Jeg skal afslutningsvis takke for lovforslaget og give tilsagn om et positivt og hurtigt udvalgsarbejde.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg har ikke så forfærdelig mange bemærk-

[Helge Adam Møller]

ninger til lovforslaget, fordi det jo er udformet i nøje overensstemmelse med det beslutningsforslag, som et meget, meget stort flertal her i Folketinget vedtog for lidt over et halvt år siden, et flertal, som også indbefattede Det Konservative Folkeparti.

Jeg vil derimod gerne gøre lidt ud af de tanker, som justitsministeren i sin skriftlige fremsættelsestale har gjort sig angående de overvejelser, der har været om at ændre den nugældende bestemmelse i loven om, at en virksomhed, der fremstiller forsvarsmateriel, skal være 100 pct. danskejet. Den socialdemokratiske ordfører var også inde på dette problem.

Man skal først konstatere, at denne bestemmelse kan siges at være et levn fra fortiden. Den stammer i hvert tilfælde helt tilbage til loven fra 1937 og var jo dér dikteret af en situation, hvor man vel nok kan sige, at vores store nabo mod syd, Nazityskland, lagde visse begrænsninger. Det var vel derfor, at vi havde denne meget, meget restriktive fortolkning. For øvrigt betød den ikke noget specielt på det tidspunkt, idet danske virksomheder mig bekendt ikke havde noget samarbejde med udenlandske. Men situationen i dag er jo, at der inden for den alliance, som vi har været medlem af i snart 40 år, er et voksende samarbejde specielt blandt de europæiske lande vedrørende udvikling og produktion af forsvarsmateriel, og vi er jo alle interesseret i, at vi i stadig større omfang bruger fælles materiel i de fælles lande, som har et fælles forsvar. Og vi mener altså, at danske virksomheder ville kunne drage nytte af, at vi lempe bestemmelserne om de 100 pct. dansk kapital.

Vi mener for det andet, at det er almindeligt anerkendt, at medvirken i sådan produktion af forsvarsmateriel kan tilføre dansk erhvervsliv et kendskab og en knowhow på ganske mange områder specielt inden for ny teknologi, som gør, at disse virksomheder bliver langt mere konkurrencedygtige på det, der er deres hovedbeskæftigelse, nemlig fremstilling af alle mulige andre former for varer, som overhovedet ikke har noget med forsvarsmateriel at gøre.

Endelig som det tredje og sidste lægger vi stor vægt på, at lovforslaget ganske klart siger, at selv om vi lemper kapitalkravet på en eller anden måde, så er danske virksomheder stadig væk sikret, at de kan varetage danske interesser fuldt ud. Det fremgår meget tydeligt af reglerne

i §§ 9-12, og det fremgår af reglerne om eksport i § 17. På den baggrund kan vi altså godt gå ind for, at vi lemper; hvor meget vi skal lempe eller hvor lidt, vil vi da godt diskutere i udvalget. Vi er i øvrigt også ligesom Socialdemokratiets ordfører interesseret i at få de oplysninger, der ligesom er beviserne for, at det betyder ganske meget for dansk industri; men det mener vi det gør.

Til slut kan jeg sige, at det, jeg har sagt her, er i overensstemmelse med de holdninger, som CD står for. Jeg har således også talt på Centrum-Demokraternes vegne.

Ebba Strange (SF):

Som det fremgår både af ministerens fremsættelsestale og af de tidligere ordføreres indlæg, er lovforslaget en opfølgning af en folketingsbeslutning fra maj i sidste folketingssamling.

Der skete imidlertid en hel del mellem det oprindelige beslutningsforslag, som Det Radikale Venstre forelagde for Folketinget, og så den endelige beslutning, som Folketinget traf i maj måned.

Vi var i SF i den situation, at vi stemte imod de ændringsforslag, der blev stillet under udvalgsbehandlingen, og det, vi vil arbejde for i det kommende udvalgsarbejde, er da også at få lovforslaget strammet op, så det i højere grad bliver i overensstemmelse med de oprindelige tanker, der lå i det radikale beslutningsforslag.

Noget af det, der skete, og som vakte lidt furor, især efter at afstemningen var foregået, var jo det, der vedrører § 17 i lovforslaget, nemlig den ændring, som ministeren foreslår af våbenloven.

Den ændring, ministeren foreslår, er i overensstemmelse med det vedtagne forslag, det er jeg enig i. Det, der skabte furoren, var jo, at vi, samme dag som vi andenbehandlede forslaget til folketingsbeslutning her i salen, fik et notat fra Udenrigsministeriet via Justitsministeriet om, at med den formulering, der var valgt som ændringsforslag under Retsudvalgets arbejde, blev der faktisk åbnet op for en yderligere eksport af krigsmateriel fra Danmark til den øvrige del af verden. Og det var i hvert fald ikke SF's tanke med beslutningsforslaget, og jeg kan heller ikke forestille mig, at det var Det Radikale Venstres tanke med beslutningsforslaget. Det fremgik i hvert fald ikke, da forslaget lå på bordet.

[Ebba Strange]

Det er derfor noget af det, vi vil bore meget i under udvalgsarbejdet. Hvad betyder den nye formulering i våbenlovens § 6? Hvad kommer den til at betyde for eksport af dansk krigsmateriel?

Vi mener, at al den eksport af våben, der foregår fra den rige del af verden til den fattige del af verden, er med til at opretholde krige i store dele af verden, og at Danmark på dette punkt, ligesom Danmark har gjort i forhold til boykot af Sydafrika, bør gå i spidsen med en reduktion af eksport af våben rundt i verden, fordi vi tror, det er en måde at fremme freden på.

Vi ved godt, at der så vil opstå alle de konkurrenceforhold, som ministeren gør opmærksom på, men vi har det lidt, ligesom hr. Korneliussen sagde, at vi synes, det er vigtigere at have en rimelig høj moral på dette område end at gå ind i konkurrencen om våbenfremstilling og våbeneksport. Det ville jo være allerrarest, hvis vi helt kunne undgå at fremstille våben; men det kan vi næppe.

Jeg vil også sige om de bemærkninger, som hr. Helge Adam Møller kom med, at vi er godt tilfreds med, at ministeren opretholder, at de virksomheder i Danmark, der fremstiller våben, skal være danskejede. Vi er ikke interesseret i at gå ind i den udvidelse af våbenfremstillingen, som ligger i hr. Helge Adam Møllers forslag om at gå ind i et NATO-samarbejde, når det drejer sig om våbenproduktion.

Vi er selvfølgelig glade for, at det nu kan blive lovfæstet, at danske arbejdere kan nægte at deltage i våbenproduktion uden tab af dagpenge. Det har vi talt for i mange år, det synes vi er et fremskridt.

Vi er også tilfredse med, at Det Udenrigspolitiske Nævn skal have den årlige redegørelse. På det punkt havde vi også hellere set det oprindelige radikale forslag, hvor det var Folketinget, der skulle have redegørelsen, og det vil vi stadig væk forsøge om vi kan få igennem under udvalgsarbejdet. Hvis det ikke kan lade sig gøre, så o.k. med Det Udenrigspolitiske Nævn, men det er jo egentlig ikke det, Det Udenrigspolitiske Nævn er til, så derfor ville vi hellere have en åben redegørelse til Folketinget.

Vi vil gå ind i udvalgsarbejdet og som sagt prøve at få forslaget strammet op på de punkter, hvor vi synes, det blev forringet under udvalgsarbejdet i fjor.

Winther (V):

Da venstres ordfører, hr. Henrik Toft, ikke kan være til stede her i dag, skal jeg på hans vegne fremføre følgende:

Venstre kan støtte lovforslag nr. L 72 om krigsmateriel m.v. Det kan vi, fordi der er tale om en modernisering i forhold til tidligere, og så kan vi lige så godt erkende realiteterne, nemlig at der ligger et påbud igennem vedtagelsen af beslutningsforslaget fra 19. maj i år.

Vi har en ret skrap lov her i landet, både hvad angår fremstilling og ejerforhold, når det drejer sig om krigsmateriel, og det kunne da være spændende, om der ved tilsvarende lovgivning i lande, hvor det virkelig betyder noget med fremstilling af krudt og kugler, kunne skabes en mere fredelig verden at leve i.

Men vi skal jo også en gang imellem erkende, at vi danskere er størst i Danmark.

Derfor er spørgsmålet, om vi ikke lige så godt i lighed med, hvad der sker i verden omkring os, kunne drage fordel af at være med i den forskning, som justitsministeren så rigtigt nævner i fremsættelsestalen. Justitsministeren siger, at danske virksomheder kunne få tilført kendskab til ny industriel teknologi, hvis vi var deltagere i produktion af krigsmateriel, men da det ikke direkte er nævnt i det beslutningsforslag, som ligger til grund for lovforslaget, er det ikke taget med.

Derfor kunne jeg godt tænke mig i udvalget at få belyst, hvordan det eventuelt kunne indarbejdes i lovforslaget. Vi snakker jo moderne teknologi i én uendelighed; derfor har vi også en pligt til at udnytte mulighederne for fremskridt, hvor de kan hentes hjem.

Med disse ord kan Venstre give tilslutning til en positiv udvalgsbehandling af lovforslaget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne begynde med at takke ministeren for, at han her er kommet med dette lovforslag, som jo er resultatet af en folketingsbeslutning. Når jeg har sagt tak for selve fremsættelsen, så må min tak nok også høre op, for netop i forbindelse med den folketingsbeslutning var der jo særdeles megen diskussion om fortolkningen. Der var én fortolkning, som blev givet af det folketingsflertal, som vedtog folketingsbeslutningen, og der var en anden fortolkning fra ministerens side, og ministeren repræsenterer jo i dette tilfælde et mindretal, så det er

[Bernhard Baunsgaard]

klart, at det er flertallets fortolkning, der må være afgørende, når vi kommer til udformningen af loven. Jeg skal ikke gøre en snak lang denne gang. Jeg kan nøjes med at sige, at vi vil gennemgå paragrafferne i lovforslaget. Jeg kan se, at der må en opstramning til flere steder, og udgangspunktet for den opstramning af lovforslaget, som vi vil prøve at få igennem i udvalget, vil være den fortolkning, som bl.a. jeg gav udtryk for i flere udtalelser til pressen – Børsen og Weekendavisen. Jeg håber, at vi hurtigt i udvalget kan blive enige med et flertal om at gennemføre en skærpet lovgivning.

Pia Kjærsgaard (FP):

En gang imellem er det pudsige ting, forretningsordenen herinde resulterer i. Der står således i indledningen til justitsministerens fremsættelsestale til dette lovforslag, at det er ham en ære at fremsætte dette lovforslag for det høje Ting. Rent umiddelbart vil jeg tillade mig at tvivle på, at det er en ære for justitsministeren at fremsætte det her forslag. Det er jo en række præciseringer af, hvad krigsmateriel er for noget, eller hvad man fra justitsministerens side betegner som krigsmateriel. Så kan man være enig eller uenig; det kan der nok snakkes meget om.

Vi har ikke fundet formålet med, at der ikke må benyttes udenlandsk kapital, når der tilvirkes krigsmateriel herhjemme. Justitsministeren gør også opmærksom på dette problem i sine medfølgende bemærkninger, der henviser til muligheden for et tiltagende NATO-samarbejde, hvilket Fremskridtspartiet naturligvis vil hilse velkommen.

I øvrigt mener også vi, at § 17's indhold skal drøftes nærmere i udvalget. Vi er ikke tilhænger af begrænsninger i eksporten, uanset hvad vi eksporterer, kan jeg godt sige allerede på nuværende tidspunkt.

§ 15 er heller ikke en paragraf, vi kan tilslutte os, så jeg må nok allerede nu sige, at Fremskridtspartiet går imod dette lovforslag.

Kristian R. Kristensen (KRF):

En kort kommentar fra Kristeligt Folkeparti skal gå på, at vi også synes, det er rimeligt, at der kommer nogle faste regler om produktion af krigsmateriel, og at det også må være en fordel, når der er fælles materiel i de lande, som har et fælles forsvar. Her tænker jeg især på NATO-samarbejdet.

Det er stadig væk vores opfattelse, at vi ikke skal producere krigsmateriel til krigsførende lande.

Vi accepterer den beslutning, som blev truffet om, at en redegørelse skal tilgå Det Udenrigspolitiske Nævn efter de regler, der var fremme forleden i debatten.

Kristeligt Folkeparti går ind i udvalgsarbejdet med en positiv holdning.

Jørgen Tved (FK):

Jeg synes ærlig talt, at det ofte er nogle dårlige beslutninger, man tager her i Folketinget. Det beslutningsforslag, man har vedtaget, og som danner baggrund for dette lovforslag, burde være et andet, nemlig at det forbydes overhovedet at producere krigsmateriel, det forbydes at importere krigsmateriel. Så havde vi været over alle de paragraffer, som er indeholdt i lovforslaget.

Når Kristeligt Folkepartis ordfører siger, at der naturligvis ikke må eksporteres våben til krigsførende lande, kunne man måske få indført en klausul, således at der kom til at stå: Der må ikke eksporteres til lande, som agter at bruge disse våben til at slå ihjel med.

Jeg ved ikke, om den tekniske gennemgang af, hvad krigsmateriel er, er tilstrækkelig. Jeg ved, at under amerikanernes beskidte krig i Vietnam blev der på en dansk virksomhed produceret halefiner til raketter, der blev brugt i Vietnam. Jeg ved ikke, om man altid kan kontrollere og have garanti for, om de smådele og stumper, som måske kan indgå i en dansk produktion, er krigsmateriel eller det ikke er krigsmateriel.

Vores indstilling er, at man ikke skal beskæftige sig med den slags virksomhed, og det har i hvert tilfælde fået det til at løbe koldt ned ad ryggen på os i Fælles Kurs, når man i pressen har kunnet læse, at man på den store jernbanefabrik Scandia i Randers har haft nogle tanker og overvejelser om at producere tanks til brug for hæren her i landet.

Vi vil altså mene, at det rigtigste var, om Folketinget vedtog en lov, der simpelt hen forbød det.

Når derfor den konservative ordfører siger, at vi alle er interesseret i det tætteste samarbejde med hele Europa også på dette område, så er vi altså nogle, der ikke ønsker at komme med i dette selskab. Her tog han munden lidt vel fuld.

[Jørgen Tved]

Til bemærkningerne i lovforslaget om, at Det Udenrigspolitiske Nævn af og til skal have en redegørelse, vil vi gerne sige, at uanset om vi sad på samtlige udvalgsposter i dette nævn, så ønsker vi, at alle den slags redegørelser bliver givet for åbne døre og åbne vinduer, så folk ved, hvad det egentlig er, det drejer sig om. Derfor kan vi naturligvis heller ikke acceptere noget sådant.

Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvad det er for lande, man må eksportere til. Vi har set nogle uhyggelige eksempler på, hvordan Sverige overtræder gældende lov – og det er åbenbart i større stil, end selv de svenske myndigheder var opmærksom på – hvordan krigsmateriel, som man heller ikke i Sverige må producere til en lang række lande, alligevel kommer frem.

Jeg tror ikke, at en lov kan standse produktion og eksport af krigsmateriel, som den er formuleret her, og slet ikke, hvis der ikke er nogle ganske alvorlige strafferammer i denne lov. En lille bøde, nå ja, det er måske nogle af de omkostninger, som nogle af køberne af krigsmateriel gerne vil betale for at få deres materiel frem. Man skal nok tænke på, at i hvert tilfælde nogle af de lande, hvor der i øjeblikket føres krig, kun kan føre den krig, fordi de får tilført dette materiel fra de steder, hvor materiellet bliver produceret.

Som sagt: Vi ville godt have, at denne lovgivning blev ændret til noget helt andet. Vil man virkelig fred, og vil man en virkelig menneskelig indstilling til tingene, så skal man feje for egen dør, før man begynder at feje for andres, og det vil sige, at man kunne begynde med at sige stop for al produktion.

En enkelt ting kunne vi måske nok ønske blev nærmere belyst: hvor mange mennesker er i virkeligheden beskæftiget i Danmark med krigsproduktion? Jeg er klar over, at jeg ikke kan få svaret ved denne lejlighed, men vi sidder som bekendt ikke i nogen af de udvalg, der beskæftiger sig med den slags ting, heller ikke i dette udvalg. Derfor ville jeg godt, når vi skal behandle sagen næste gang, have en klaring på, hvor mange mennesker der egentlig er beskæftiget med produktion af krigsmateriel her i landet.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det ærede medlem fra Fælles Kurs nævnte,

at jeg i min ordførertale skulle have sagt, at alle havde den samme holdning, som jeg havde. Hvis jeg sagde det, så beklager jeg, for jeg er selvfølgelig godt klar over, at det er der da i hvert fald én person der ikke har; der er nok også flere.

Men jeg vil godt gøre op. Det ærede medlem nævnte jo også i starten af sin tale, at han helst så, at det var forbudt at producere våben og forbudt at importere våben. Og det udspringer af den holdning, som der nok er mange der har, at alle våben er onde. Men jeg mener ikke, våben i sig selv – en kanon eller et gevær – er onde. Det er et spørgsmål om holdningen hos det menneske, der er bag ved den, hos den nation.

Hvis man tænkte sig, at det forslag, som det ærede medlem stillede, havde været gældende, så vil jeg godt spørge: de våben, som blev anvendt eksempelvis af den danske modstandsbevægelse under besættelsen for at befri Danmark, var det ikke gode våben? Var det ikke våben, som blev anvendt på en måde, så vi i dag kan stå her og tale frit? De våben, der blev anvendt af englændere og amerikanere og russere for at bekæmpe Nazityskland under anden verdenskrig for at give os et frit vestligt demokrati, var det onde våben, eller var det gode våben?

Det er ikke våbnene i sig selv. Det kommer an på, om det er et demokrati, om der er nogle mennesker med holdninger og ideer bag ved våbnene. Så kan våbnene faktisk godt tjene både fredens og frihedens interesse. Det var det, jeg lagde op til i min ordførertale.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Nu kan jeg forstå, at den konservative ordfører har en vis professionel interesse i, at der produceres eller i hvert tilfælde importeres våben her til Danmark. Naturligvis er det ikke våbnene, som er gode eller onde. Det er de mennesker, der betjener disse våben. Og når man ligefrem henviser til den anden verdenskrig, så kunne det måske have været godt, om tyskerne ikke havde haft våbnene. Og det er faktisk den situation, vi godt vil stå i, nemlig at der ikke er nogen, der har disse våben.

Som jeg sagde tidligere, skal man nok begynde med at feje for sin egen dør, før man begynder at feje for nogen andres, og jeg føler ikke i dag, at der er nogen trussel nogen steder fra mod Danmark som nation. Jeg ser derfor ingen

[Jørgen Tved]

som helst grund til, at vi skal have noget af dette militære isenkram overhovedet. Og jeg synes absolut ikke, at der er nogen som helst grund til, at Danmark skal producere noget sådant.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg siger tak for tilslutningen. Den overraskede mig ikke, for det beslutningsforslag, der blev vedtaget i maj, have jo tilslutning fra mange her i Tinget.

Jeg mener også, at det er lykkedes at skrive et lovforslag, der er bedre end den tidligere lov, det lever mere op til tiden og er formet på en bedre måde, og jeg er da også taknemmelig for, at alle har givet udtryk for, at Justitsministeriet har udformet lovforslaget helt igennem i overensstemmelse med den folketingsbeslutning, der blev vedtaget.

Der er jo enkelte modstandere. At Fælles Kurs er modstander af det, kunne man forvente, med hele deres principielle holdning. Fru Ebba Strange anerkendte, at vi havde udformet lovforslaget i overensstemmelse med beslutningen, men ønskede nogle væsentlige ændringer, altså tilbage, forstod jeg, til det oprindelig fremsatte beslutningsforslag.

Til fru Pia Kjærsgaard skal jeg blot sige, at de indvendinger, fru Pia Kjærsgaard fremsatte, nok er indvendinger imod dette lovforslag, men jo i lige så høj grad må være indvendinger imod bestående lov. Altså, fru Pia Kjærsgaard har en anden opfattelse af, under hvilke omstændigheder man må producere og eksportere våben, end den, der er gældende her i landet i dag.

For hr. Winther har jo ret i, at vi har en ret skrap lov her i landet sammenlignet med andre lande, og vi behøver ikke gå særlig langt væk for at se, at man dér interesserer sig overordentlig meget både for fremstilling af våben og eksport af våben, og at det er en stor eksportartikel for de pågældende lande. Vore regler er af en sådan art, at man må sige, at vi begrænser våbeneksporten særdeles meget.

Hr. Korneliusen spurgte vedrørende § 1, stk. 2, om der er sket ændringer i forhold til det nuværende, udvidelser eller indsnævninger. Man må vel sige, at der er sket en vis udvidelse med hensyn til anvendelsen af loven, og det vil jo altså sige mulighederne for indgreb, idet radioudstyr, der specielt er konstrueret til militært brug, også vil være omfattet af den nye lov,

hvad det ikke var af den tidligere lov. Jeg synes, det er rimeligt at inddrage det under loven, når man tænker på den betydning, som dette materiel kan have i krigstilfælde.

Så nævner hr. Korneliusen videre, også vedrørende § 1, om man kunne undvære § 1, stk. 2, der taler om jagtvåben og lignende, som man holder udenfor. Nu har vi selvstændige love vedrørende jagtgeværer og geværer til sportsbrug, og det synes jeg i sig selv bevirker, at de ikke skal inddrages under denne lov, men dertil kommer, at vi selvfølgelig også skal tænke på den administration, der følger af en sådan lov, om det da vil være rimeligt også at medinddrage disse våben i et lovforslag af denne karakter.

Må jeg blot sige vedrørende fortolkningen af loven til hr. Bernhard Baunsgaard, der var inde på, at flertallet havde fortolket loven på en anden måde, men i øvrigt var enig i, at lovforslaget var udformet i overensstemmelse med beslutningsforslaget, at jeg ikke synes, man kan gøre den op i, om eventuelt et flertal siger ét og andre siger noget andet. Jeg mener, at det fortolkningbidrag, som Udenrigsministeriet gav os i maj måned, er et meget klart fortolkningsbidrag, som man var bekendt med i Folketinget, da vi vedtog beslutningsforslaget. Jeg mener, at dette fortolkningsbidrag stensikkert angiver, hvad det er, det drejer sig om.

Spørgsmålet, om man skal udvide loven, har jeg jo ikke taget stilling til i forbindelse med selve lovforslaget, fordi jeg mente, det var rigtigst helt igennem at følge det beslutningsforslag, der var vedtaget. Når jeg har rejst det, skyldes det de begrundelser, som ikke mindst hr. Helge Adam Møller har nævnt. Det er også en lidt mærkelig stilling, synes jeg, vi kommer i, hvis vi i forbindelse med et samarbejde med andre NATO-lande eller ved indgåelse af kompensationsaftaler skal være forhindret i at opnå den tekniske viden, som vi kan have stor interesse i, hvis der er en lille andel i en virksomhed, der er og kan betragtes som udenlandsk kapital.

For en del år siden gennemførte det danske forsvar et køb af Drakenfly fra Sverige. Det var vel første gang, vi havde egentlige kompensationsaftaler, hvad vi også fik senere ikke mindst i forbindelse med købet af F-16. Jeg synes nok, det havde været en lidt mærkelig situation dengang i forbindelse med kompensationsaftalerne, hvis en dansk virksomhed ikke kunne komme til at eksportere til Sverige, fordi der var et

[Justitsministeren]

svensk selskab, der havde en lille aktiepost i det pågældende danske selskab.

Det var ikke noget, vi kom ud for dengang, men med den sammensætning, der er i dag i dansk industri, tror jeg, at man oftere kan komme ud for det, og det er sådanne hindringer, vi gerne vil fjerne. Det skulle ikke være en principiel ændring i forhold til det, vi har i dag. Det vil jeg gerne sige til hr. Korneliusen: hvis man under arbejdet i udvalget kunne nå frem til en begrænset liberalisering på det område, så tror jeg, det ville være i vor egen interesse.

(Kort bemærkning).

Korneliusen (S):

Det er kun for at sætte en lille misforståelse på plads. Vores ellers meget korrekte justitsminister kom til at misforstå mig. Jeg spurgte faktisk ikke til § 1, nr. 2, men til § 1, stk. 2: »virksomheder, som staten ejer, er ikke omfattet af loven.« Og det er jo en ganske anden sag. Nu kan vi tage den videre diskussion oppe i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 4:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af straffelovens bestemmelser om særforanstaltninger og forvaring.

Af Carsten Andersen (SF) m.fl.
(Fremsat 13/10 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det fremsatte forslag ligner i det væsentlige det beslutningsforslag, som vi behandlede i foråret 1983, og det var et forslag, der ikke kunne opnå flertal her i Tinget.

Forslaget går ud på, at domme afsagt i henhold til straffelovens §§ 68-70 skal indeholde en længstetid for opholdet af samme varighed, som en straf ville have medført.

Jeg vil gerne fremhæve, at straffelovens § 72 indebærer, at personer, der er omfattet af dette beslutningsforslag, hvert halve år kan få prøvet spørgsmålet om foranstaltningens ophævelse ved domstolene. I den forbindelse gælder, at personer, der dømmes til anbringelse i institution i henhold til straffelovens § 71, skal have beskikket bistandsværge, der ligesom anstalten og den dømte selv eller eventuelt hans tidligere forsvarer kan begære spørgsmålet indbragt for retten. Der er altså en vidtgående adgang til at få prøvet anbringelsen.

Jeg vil gerne minde om, at den nugældende udformning af bestemmelserne i straffelovens §§ 68-70 stammer fra lovændringer i 1973 og 1975, og disse ændringer byggede på Straffelovrådets betænkning fra 1972. Spørgsmålet om tidsubestemtheden af foranstaltninger over for psykisk afvigende lovovertrædere, der frifindes for straf efter lovens § 16, er behandlet i betænkningen fra 1972. Det er side 40.

Straffelovrådet konkluderede dengang for så vidt angår sindslidende lovovertrædere, at anvendelsen af tidsubestemte foranstaltninger stemmer bedst med de forebyggende og terapeutiske retningslinjer, som præger disse afgørelser. Så tilføjede Straffelovrådet, at når reglerne indrettes således, at der i fornødent omfang er mulighed for at få rejst spørgsmålet om ændring eller ophævelse af de trufne foranstaltninger, kunne der efter Straffelovrådets opfattelse ikke være grund til at indføre nogen form for tidsbegrænsning af foranstaltninger. Jeg har fremhævet så stærkt, hvad Straffelovrådet skrev dengang, for jeg synes faktisk, at det stadig er gældende. Jeg kan da også tilføje, at Retslægerådet flere gange har udtalt sig på linje med Straffelovrådet.

Specielt med hensyn til spørgsmålet om at fastsætte en længstetid for forvaringsdomme efter straffelovens § 70 vil jeg gøre opmærksom på, at forvaring i praksis kun anvendes i helt ekstraordinære tilfælde, hvor der foreligger gentagen volds kriminalitet, og hvor idømmelse